УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

Становище

от проф. д-р Албена Тодорова Митева

Научна специалност "Икономика и управление /Аграрна икономика/"

Относно конкурс за професор по професионално направление 3.8. ,,Икономика",

Научна специалност "Икономика и управление /аграрен и екологичен мениджмънт/" в УНСС

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра "Икономика на природните ресурси", Бизнес факултет на УНСС съгласно Решение на АС № 6/13.12.2021 год., ЗРАСРБ и Правилникът за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС.

Участвам в състава на научното жури по конкурса като вътрешен член съгласно Заповед № 449/02.03.2022 год. на Зам.Ректора на УНСС.

2. Информация за кандидата в конкурса

Доц.Зорница Стоянова е единствен кандидат за длъжността професор по обявения конкурс в ДВ, бр. 2 от 07.01.2022 г. по научна област Икономика и управление научна специалност "Аграрен и екологичен мениджмънт".

Стоянова е завършила езикова гимназия с изучаване на немски и английски език в гр. Добрич, в СУ "Климент Охридски" (1999-2001г.) е придобила квалификация "Сътрудник по международни отношения, а после се дипломира в УНСС като бакалавър и магистър по "Аграрна икономика". През 2005 г. защитава образователната и научна степен "Доктор". От 2007 г. работи последователно като асистент, старши асистент и главен асистент, а от 2012 г. се хабилитира като доцент в катедра "Икономика на природните ресурси" в УНСС.

Кандидатът успешно съчетава преподавателската си дейност със съвместна работа с учени от други университети, изнасяне на лекции в чужбина, обучение на специалисти от Националната служба за съвети в земеделието участие в разнообразни проекти, консултанска дейност и обучение на специалисти и земеделски стопани. Член е на Факултетния съвет на Бизнес факултета и е зам.ръководител катдера "Икономика на природните ресурси".

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност "професор"

3.1 Изпълнение на количествените изисквания

Доц.д-р Стоянова е представила научни публикации и цитирания, които формират в картата за изпълнение на количествените изисквания обща оценка от 1872,49 точки, при национални минимални изисквания от 550 точки съгласно ЗРАСРБ (чл.2Б) и Правилника за приложението му (чл.1А ал.1), което е превишение 3.4 пъти. Това превишение е най-високо при цитиранията и при публикуваните научни трудове под формата на монографии, статии и доклади.

В изпълнение на допълнителните изисквания на УНСС кандидатът представя научна продукция и доказателствен материал за 1426,73 точки при минимално необходим праг от 420, което е превишение 3.4 пъти. Найголямо е превишението при разработените лекционни курсове, статиите и студии, публикувани в индексирани в SCOPUS и Web of Sciences научни списания и цитиранията, установени в научни издания, реферирани и индексирани в други база данни.

Общата рекапитулация на количествените показатели показва, че научната продукция на кандидата достига и значително превишава утвърдените изисквания за заемане на академичната длъжност "професор"Общият сбор от минималните държавни изисквания и допълнителните на УНСС достига стойност от 3299,22 точки при минимален праг от 970 точки.

3.2. Изпълнение на качествените показатели

От кадровата справка се вижда, че доцент Стоянова притежава умения и компетентности придобити по време на непрекъснатия и над 15 годишен преподавателски и научно-изследователски стаж в УНСС. Тя е ръководител и участник в 14 проекти (2 броя международни, като член на екипи, 7 национални като член на екипи и 5 броя университетски), разработени след придобиване на академичната длъжност "Доцент" (2012-2022г.).

Има богат професионален опит като експерт към Националната агенция за акредитация и оценяване; експерт към Центъра за развитие на човешките ресурси; член на екип към Националния консултативен съвет по земеделие към Министерството на земеделието, храните и горите за разработване на Програмата за развитие на селските райони (2007-2013).

Участва в ръководните структури на УНСС: Председател и Зам. Председател на Общо събрание на Бизнес факултета на УНСС; член на Факултетен съвет на Бизнес факултета; зам. ръководител на катедра "Икономика на природните ресурси"; член на постоянната комисия по студентски практики на УНСС. Членува в професионални организации като член на съюза на аграрикономистите в България; член на Еко клуба на УНСС и на Европейската асоциация на аграрикономистите.

Постигнатите високи показатели по отношение на качествените изисквания за заемане на академичната длъжност Професор в УНСС се потвърждават и от становището на Съвета по хабилитация на УНСС, изразено в Протокол № 3 от 15.11.2021 г.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Доц. д-р Зорница Стоянова е редовен преподавател в двете специалности на катедрата "Аграрна икономика" и "Екоикономика" в 9 учебни дисциплини в бакалавърска и в магистърската степен на обучение на български и английски език.

През последните пет учебни години доц. Стоянова ежегодно преизпълнява плановата си годишна натовареност съгласно представената справка. Самостоятелно или в екип чете лекции и провежда семинарни занятия по дисциплините Икономика на природните ресурси; Икономика на околната среда и природните ресурси; Екология и устойчиво развитие; Интегрирана екологична оценка – водещ преподавател; Екобизнес; Производствени практики в агробизнеса; Управление на замърсяването на околната среда; Екологични ресурси – планиране и контрол във фирмата; Управление на малки и средни предприятия.

По изброените дисциплини кандидатът е отработил общо 1280 ч. вт.ч. 194 ч. на английски език. Формираните точки по показателя надвишават минимален праг от 100 точки с 95 %.

Доц. Стоянова участва в изработването на 25 учебни програми за специалностите "Аграрен бизнес" и "Екоикономика", както и в разработването на учебната документация и програми за нуждите на Центъра за професионално обучение към Европейския алианс. По показателя разработени лекционни курсове и учебни програми общо за бакалавърска и магистърска степени са формирани 199 точки, при минимално изискване от 20 точки.

Автор е на учебник по "Устойчиво развитие и опазване на природните ресурси".

В заключение може да се обобщи, че по критерия "Учебнопреподавателска дейност" доцент Стоянова е утвърден преподавател като използва подходящи форми и актуализирана учебна документация за активно обучение на студентите. Представените дейности показват, че формираната оценка по показателите за учебно-преподавателската дейност на доц. Стоянова надвишава минималните изисквания повече от 4,4 пъти.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове.

Общата равносметка на представената за рецензиране научна продукция на кандидата значително превишава изискванията по количествени и качествени показатели и напълно отговаря на условията за заемане на академичната длъжност "професор".

Доц. Стоянова е представила за участие в конкурса 72 публикации, в т.ч. 9 броя монографии и един брой студии, един учебник, 16 броя статии, реферирани и индексирани в SCOPUS и Web of Science, 14 броя статии, индексирани в други бази данни, 20 броя статии и доклади, публикувани в нереферирани списания и 10 броя научни доклади.

Общата равносметка но представената научна продукция показва, че преобладават монографиите, както и статиите в списания реферирани и индексирани в SCOPUS и Web of Sciences и други международни бази данни. В структурата на видовете публикации преобладават колективните разработки. На английски език са 55 % от общия брой публикации.

Представената научна продукция от кандидата по конкурса доц. Стоянова позволява да се откроят няколко направления на научните й интереси, които по брой на представените научни трудове могат да се подредят по следния начин: Устойчиво управление на околната среда и природните ресурси с 16 броя; Устойчиво проектно управление във водния сектор – 14 броя публикации; Устойчиво аграрно управление в секторен и териториален аспект – 9 броя публикации; Развитие на селските райони и активизиране на селските общности – 9 публикации; Зелена икономика и зелени работни места – 8 публикации; Екоикономическо образование – 2 броя публикации.

Проблемите на устойчивото управление на използването на природните ресурси и околната среда и проектното управление на водния сектор имат най-голямо място в научната продукция на доц.Стоянова. Сред тях е и самостоятелният й монографичен труд "Устойчиво управление на водния сектор в България".

На второ място по значимост са разработките по проблемите на устойчивото аграрно управление в секторен и териториален аспект. В част от публикациите е разработена и приложената методика за анализ на социално-икономическото и демографско състояние на селските райони, с акцент на диверсификация на структурата на икономиката. Доразвити са теоретичните основи на екоиновациите, свързани с предоставяне на екосистемни услуги от земеделските стопани.

Друго направление е зелената икономика и зелените работни места. Анализирани и оценени са възможностите и бариерите пред разширяване на зелената заетост, представени са насоките за създаване на нагласи за екологично управление и приобщаване на хората и обществото към практиките на градското земеделие.

Научното творчество на доц. Стоянова е посветено на актуални и значими, не достатъчно разработени проблеми и напълно отговаря на

изискванията за заемане на академичната длъжност "професор".

6. Оценка на научните и научно-приложните приноси.

Теоретичните и методологически приноси в научната продукция на доц. Стоянова могат са обобщят като доразвитие, систематизиране и обогатяване на икономически теоретични концепции и категории за развитието и прилагането на иновативни управленски решения за устойчивото развитие на водния пазар и управленските теории за програмното му финансиране; обогатяване на теоретико методологичните основи на връзката земеделие-природна среда; доразвитие на възгледите за влиянието на климатичните промени върху замърсяването на въздуха, водите и поземлените ресурси; доизясняване на многофункционалното развитие на земеделието за развитие на регионалната икономика, както и възможностите за устойчиво развитие на селските райони.

Налице са и редица приноси от методически характер като методика за изследване и оценяване влиянието на земеделието върху въздуха, климата, водните и поземлените ресурси и инструменти и механизми за оценка на агроекологичните мерки, както и за финансиране на дейностите по опазване на околната креда и климата; разработен и приложен иновационен методически подход за изследване на устойчивото управление на водния сектор чрез внедряване на иновации и проектно управление и изследване управление на риска; методика за на екологични икономически аспекти на градското земеделие за определяне на възможностите му и положителните въздействия за подобряване качеството на живота; методическа рамка за определяне на интегрираното управление на риска в аграрния сектор, на основата на индикатори за оценка на риска при прилагане на екоиновации и за предоставяне на екосистемни услуги от земеделските стопани; методическа рамка за изследване състоянието и развитието на зелени работни места в ЕС и България, както и на възможностите и бариерите пред развитието на зелената заетост.

Като научно-приложни приноси могат да се посочат разработените насоки и препоръки за управление на проектното финансиране и стратегическите насоки за управление на риска в селските райони, както и препоръките и предложенията за разширяване прилагането на екоиновации и екосистемни услуги от земеделските стопани. Приносен приложен характер имат и разработените програми за обучение, свързани със създаване на зелена заетост, използване на добри европейски и световни практики и подготовка за създаване на нови зелени професии, усъвършенстване на консултирането и промяна на правната рамка на зелените работни места.

В заключение следва да се обобщи, че представената научна продукция съдържа безспорни научни, научно-приложни и образователни приноси, които напълно отговарят на профила на обявения конкурс.

7. Бележки и препоръки

Към доцент Стоянова имам препоръки тя да фокусира представянето на научните си резултати в самостоятелни научни трудове. Резултатите от участието и в многобройни научноизследователски и бизнес проекти следва да се използват по-широко за разработване на методически помагала и учебници.

Заключение

Оценявайки положително представената научна продукция и съдържащите се в нея научни и научно-приложни приноси, предлагам на уважаемите членове на Научното жури доц. д-р Зорница Стоянова да бъде избрана на академичната длъжност "професор" по професионално направление 3.8 Икономика, научна област Икономика и управление, научна специалност (аграрен и екологичен мениджмънт. 25.04.2022г.

Рецензент.....

/проф. д-р Албена Митева/

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

STANDPOINT

By: Prof. Albena Todorova Kraeva-Miteva Scientific specialty Economics and Management (Eco-management)

Regarding: Competition for Professor in professional field 3.8. Economics, Scientific Specialty Economics and Management (agricultural and environmental management)

1. Competition information

The competition was announced for the needs of the Department of Economics of Natural Resources with the Faculty of Business of UNWE according to the decision of AC N_{0} 6 / 13.12.2021. I participate in the scientific jury of the competition according to Order N_{0} 449 / 02.03.2022 of Deputy. Rector of UNWE.

1. Information about the candidate in the competition

Assoc. Prof. Zornitsa Stoyanova is the only candidate for the position of professor in the announced competition in the State Gazette, issue 2 of 07.01.2022 in the scientific field of Economics and Management, scientific specialty "Agricultural and Environmental Management".

Stoyanova graduated from a language high school with German and English studies in Dobrich, at Sofia University "Kliment Ohridski" (1999-2001) she obtained the qualification of "Associate in International Relations", and then graduated from UNWE as a bachelor and master in " Agricultural Economics". In 2005 she defended her educational and scientific PhD degree. Since 2007 she has been working consecutively as an assistant, senior assistant and chief assistan professort, and since 2012 she has been habilitated as an associate professor at the Department of Natural Resources Economics with the University of National and World Economy.

The candidate successfully combines her teaching activities with collaboration with scientists from other universities, lecturing abroad, training of specialists from the National Agricultural Advisory Service, participation in various projects, consulting and training of specialists and farmers.

3. Fulfillment of the requirements for occupation the academic position **3.1.** Fulfillment of quantitative requirements

Assoc. Prof. Dr. Stoyanova presented scientific publications and citations, which form in the report for the implementation of quantitative requirements a

total score of 1872.49 points, with national minimum requirements of 550 points according to ZRASRB (Article 2B) and the Regulations for its application. Art. 1A para 1), which is an excess of 3.4 times. This excess is highest in citations and published scientific papers in the form of monographs, articles and reports.

In compliance with the additional requirements of UNWE, the candidate submits scientific products and evidence for 1426.73 points with a minimum required threshold of 420, which is an excess of 3.4 times. The greatest excess is in the developed lecture courses, articles and studies published in scientific journals indexed in SCOPUS and Web of Sciences and citations established in scientific journals, referenced and indexed in other databases.

The general recapitulation of the quantitative indicators shows that the candidate's scientific output reaches and significantly exceeds the established requirements for the academic position of "Professor".

3.2. Fulfillment of quality requirements

The personnel reference shows that Associate Professor Stoyanova has skills and competencies acquired during her over 15 years of teaching and research experience at UNWE. She is a leader and participant in 14 projects (2 international as a member of teams, 7 national as a member of teams and 5 university), developed after acquiring the academic position of "Associate Professor" (2012-2022).

She has extensive professional experience as an expert with the National Agency for Accreditation and Evaluation; expert at the Center for Human Resources Development; member of a team at the National Advisory Council for Agriculture with the Ministry of Agriculture, Food and Forestry for the development of the Rural Development Program (2007-2013).

Participates in the governing structures of UNWE: Chairman and Deputy Chairman of the General Assembly of the Business Faculty of UNWE; member of the Faculty Council of the Faculty of Business; Deputy Head of the Department of Natural Resources Economics; member of the Standing Committee on Student Internships at UNWE.

She is a member of professional organizations as the Union of Agrarian Economists in Bulgaria; member of the Eco Club of UNWE and the European Association of Agrarian Economists.

The achieved high indicators regarding the quality requirements for holding the academic position of Professor at UNWE are also confirmed by the opinion of the Habilitation Council of UNWE, expressed in Protocol № 3 of 15.11.2021.

4. Evaluation of teaching activities

Assoc. Prof. Dr. Zornitsa Stoyanova is a full-time lecturer in the two specialties of the Department of Agrarian Economics and Ecoeconomics in 9 bachelor's and master's degrees programmes in Bulgarian and English.

During the last five academic years, Assoc. Prof. Stoyanova annually

overfulfills her planned annual workload according to the presented report. Individually or in a team she lectures and conducts seminars in the disciplines of Natural Resources Economics; Economics of environment and natural resources; Ecology and sustainable development; Integrated environmental assessment leading lecturer; Ecobusiness; Production practices in agribusiness; Environmental pollution management; Environmental resources - planning and control in the company; Management of small and medium enterprises.

In the listed disciplines the candidate has worked a total of 1280 hours, incl. 194 hours in English. The formed points on the indicator exceed the minimum threshold of 100 points by 95%.

Assoc. Prof. Stoyanova participates in the development of 25 curricula for the specialties "Agricultural Business" and "Ecoeconomics", as well as in the development of educational documentation and programs for the needs of the Center for Vocational Training with the European Alliance. According to the indicator of developed lecture courses and curricula, a total of 199 points have been formed for bachelor's and master's degrees, with a minimum requirement of 20 points.

She is the author of a textbook on "Sustainable Development and Conservation of Natural Resources".

In conclusion, it can be summarized that according to the criterion "Teaching activities" Associate Professor Stoyanova is an established professor using appropriate forms and updated educational documentation for active learning of students. The presented activities show that the formed assessment of the indicators for the teaching activity of Assoc. Prof. Stoyanova exceeds the minimum requirements more than 4.4 times.

5. General characteristics of the presented scientific papers/ publications

The general balance of the scientific production of the candidate submitted for review significantly exceeds the requirements in terms of quantitative and qualitative indicators and fully meets the conditions for holding the academic position of "professor".

Assoc. Prof. Stoyanova has submitted 72 publications for participation in the competition, incl. 9 monographs and one study, one textbook, 16 articles referenced and indexed in SCOPUS and Web of Science, 14 articles indexed in other databases, 20 articles and reports published in non-referenced journals and 10 scientific papers.

The general balance of the presented scientific production shows that the monographs prevail, as well as the articles in journals referenced and indexed in SCOPUS and Web of Sciences and other international databases. The structure of the types of publications is dominated by collective papers. 55% of the total number of publications are in English.

The presented scientific production by the candidate for the competition

Assoc. Prof. Stoyanova allows to highlight several areas of her scientific interests, which by number of presented scientific papers can be arranged as follows: Sustainable management of environment and natural resources – 16 issues; Sustainable project management in the water sector - 14 publications; Sustainable agricultural management in sectoral and territorial aspects - 9 publications; Rural development and activation of rural communities - 9 publications; Green economy and green jobs - 8 publications; Ecoeconomic education - 2 publications.

The problems of sustainable management of the use of natural resources and the environment and project management of the water sector have the greatest place in the scientific production of Assoc. Prof. Stoyanova. Among them is her independent monograph "Sustainable Management of the Water Sector in Bulgaria".

Second in importance are the developments on the problems of sustainable agricultural management in sectoral and territorial aspects. In some of the publications is elaborated and implemented a methodology for analysis of the socio-economic and demographic situation of the rural areas, with emphasis on diversification of the structure of the economy. Further are developed the theoretical foundations of eco-innovation related to the provision of ecosystem services by farmers.

Another area is the green economy and green jobs. The opportunities and barriers to expanding green employment are analyzed and assessed, the guidelines for creating attitudes for environmental management and involving people and society in the practices of urban agriculture are presented.

The scientific work of Assoc. Prof. Stoyanova is dedicated to current and significant, insufficiently developed issues and fully meets the requirements for holding the academic position "Professor".

6. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The theoretical and methodological contributions in the scientific production of Assoc. Prof. Stoyanova can be summarized as further development, systematization and enrichment of economic theoretical concepts and categories for the development and implementation of innovative management solutions for sustainable development of the water market and management theories for program financing; enrichment of the theoretical and methodological bases of the relationship agriculture-natural environment; further development of views on the impact of climate change on air, water and land pollution; clarifying the multifunctional development of agriculture for the development of the regional economy, as well as the opportunities for sustainable development of rural areas.

There are also a number of methodological contributions such as methodology for research and assessment of the impact of agriculture on air, climate, water and land resources and tools and mechanisms for assessing agrienvironmental measures, as well as funding for environmental protection and climate protection activities; developed and applied innovative methodological approach for research of the sustainable management of the water sector through implementation of innovations and project management and risk management; methodology for research of ecological and economic aspects of urban agriculture to determine its capabilities and positive impacts for improving the quality of life; methodological framework for determining the integrated risk management in the agricultural sector, based on indicators for risk assessment in the implementation of eco-innovation and for the provision of ecosystem services by farmers; methodological framework for studying the state and development of green jobs in the EU and Bulgaria, as well as the opportunities and barriers to the development of green employment.

The developed guidelines and recommendations for project financing management and strategic guidelines for risk management in rural areas, as well as the recommendations and proposals for expanding the application of ecoinnovation and ecosystem services by farmers can be mentioned as scientific and applied contributions. The developed training programs related to the creation of green employment, the use of good European and world practices and preparation for the creation of new green professions, improving counseling and changing the legal framework of green jobs bear also the character of applied contribution.

In conclusion, it should be summarized that the presented scientific production contains indisputable scientific, scientific-applied and educational contributions, which fully correspond to the profile of the announced competition.

7. Recommendations

I have recommendation to Associate Professor Stoyanova to focus the presentation of her scientific results in independent scientific papers. The results of her participation in numerous research and business projects should be more widely used for the development of methodological aids and textbooks.

8. Conclusion

Evaluating positively the presented scientific production and the scientific and scientific-applied contributions contained in it, I propose to the esteemed members of the Scientific Jury Assoc. Prof. Dr. Zornitsa Stoyanova to be elected to the academic position "Professor" in professional field 3.8 Economics, Science Economics and management, scientific specialty (agricultural and environmental management.

25.04.2022г.

Signature.		

/prof. Albena Miteva/